

บทความการวิจัย

การศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

สุมาลี จิตสำรวย

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 59 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ สถิติที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การจัดประสบการณ์ รองลงมาได้แก่ การประเมินพัฒนาการและสื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม
2. ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การจัดประสบการณ์รองลงมาได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การประเมินพัฒนาการ
3. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์และด้านการจัดสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสื่อการเรียนรู้และด้านการประเมินพัฒนาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน

6. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. สร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาข้อคำถาม
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง รับข้อเสนอแนะและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบ
6. ปรับปรุงแบบสอบถามครั้งสุดท้าย จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของสุนัน ชันทะสิทธิ์ (2552)

สรุปผล

จากการศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยเสนอสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอถานสงกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การจัดประสบการณ์ รองลงมาได้แก่ การประเมินพัฒนาการ และสื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

1. ด้านการจัดประสบการณ์สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมหลาย ๆ วิธี เพื่อให้เด็กได้พัฒนาการครบทุกด้านตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รองลงมาได้แก่มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรม เน้นเด็กเป็นสำคัญสนองความต้องการความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการวางแผนร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดรูปแบบและวิธีการติดตามการใช้แผนการจัดประสบการณ์

2. ด้านสื่อการเรียนรู้สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับแผนการจัดประสบการณ์และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัยครบทุกด้าน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดแนวทางในการพัฒนาสื่อประกอบการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีการเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการจัดมุมประสบการณ์ รองลงมาได้แก่ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่มีความสะอาดและปลอดภัยสำหรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ สำหรับ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

4. ด้านการประเมินพัฒนาการ สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยมาปรับปรุงและพัฒนาเด็ก รองลงมาได้แก่ มีการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยครบทุกด้าน และบุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดวิธีการประเมินพัฒนาการ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการวางแผนการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอถานสงกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การจัดประสบการณ์รองลงมาได้แก่ การจัดปัญหาแวดล้อม และสื่อการเรียนรู้ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การประเมินพัฒนาการเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

1. ด้านการจัดประสบการณ์ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีการปรับแผนการจัดประสบการณ์ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น รองลงมาได้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเตรียมเอกสารหลักสูตรและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมการนิเทศ ติดตามผลการใช้แผนการจัดประสบการณ์ในเด็กปฐมวัย

2. ด้านสื่อการเรียนรู้ ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยให้แก่ครูผู้สอน รองลงมาได้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำ/จัดหาสื่อประกอบการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับแผนการจัดประสบการณ์และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัยครบทุกด้าน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดแนวทางในการพัฒนาสื่อประกอบการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการจัดปัญหาแวดล้อม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับ ปานกลางทุกข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีการจัดพื้นที่อำนวยความสะดวกแก่เด็ก ได้แก่ ที่แสดงผลงาน ที่เก็บแฟ้มผลงาน ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็กได้เหมาะสม รองลงมาได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่สำหรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และมีการกำหนดพื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยไว้ชัดเจนและมีสัดส่วนพื้นที่ต่อจำนวนเด็กที่เหมาะสม ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการจัดมุมประสบการณ์

4. ด้านการประเมินพัฒนาการ ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการประเมินพัฒนาการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยมาปรับปรุงและพัฒนาเด็กรองลงมาได้แก่บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดวิธีการประเมินพัฒนาการ และมีการประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ตามลำดับ

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการประเมินพัฒนาการตามปัญหาจริงด้วยวิธีการหลากหลาย เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

เปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์และด้านการจัดสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกันส่วนด้านสื่อการเรียนรู้และด้านการประเมินพัฒนาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

2. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การจัดประสบการณ์ รองลงมาได้แก่ การประเมินพัฒนาการและสื่อการเรียนรู้ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม ซึ่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กพยายามที่จะส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการที่ถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ สามารถตอบสนองความสนใจของเด็กได้และในการจัดกิจกรรมนั้นครูได้เน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นตามจุดมุ่งหมายของกรมวิชาการ (2546 : 9-25) ที่มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของรูสโซ (Rousseau อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 114) นักปรัชญาด้านการเมืองและการศึกษาชาวฝรั่งเศสแสดงทัศนะที่สำคัญว่า ให้ตระหนักการให้เด็กเล็กๆ เรียนรู้จากประสบการณ์จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้จากธรรมชาติ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและแนวคิดของมอนเตสซอรี

(Montessori, 1952 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 115) แพทย์ชาวอิตาลีผู้วางปรัชญาการพัฒนาเด็กไว้ว่าเด็กทุกคนปรารถนาการเรียนรู้อย่างอิสระจากการเล่น การกระทำและการพัฒนาไปตามขั้นตอน สติปัญญาจะพัฒนาขึ้นจากการได้สัมผัสและการฝึกการรับรู้เป็นทักษะเบื้องต้นของการอ่าน เขียน และการสะกดคำคือความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม ครูเป็นเพียงผู้แนะนำ ช่วยเหลือเน้นเรื่องสุขภาพอนามัย และมีการปฏิบัติรองลงมาคือ การจัดสภาพแวดล้อม ในการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาปฐมวัย ได้ให้ความสำคัญเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจจะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลองและต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดลอมรอบๆ ตัว การจัดสภาพแวดล้อมจึงต้องเหมาะสมตามความต้องการของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สอดคล้องกับแนวคิดของลีเปอร์และคนอื่นๆ (Leeper & other, 1984 อ้างถึงใน เยาวภา เดชะคุปต์, 2542 : 133) ได้เสนอการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ควรมีส่วนเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยเป็นการเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้าและเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นนามธรรมมากที่สุด ซึ่งต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและความเหมาะสมกับปรัชญาการศึกษาวัยนี้ อีกทั้งมีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนเหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย จากงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญธรรม ศิริบุญกาญจน์ (2542 : 57) ที่พบว่าการจัดประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดสภาพแวดล้อม เพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดการติดตามและประเมินผล ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ขาดการกำหนดแนวทางพัฒนาจัดสภาพแวดล้อม ประกอบการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสมและไม่ค่อยกำหนดแผนงาน หรือโครงการดำเนินการเกี่ยวกับจัดสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณน้อยและครูผู้สอนปฐมวัยรับผิดชอบงานอื่นอีกมาก

2. ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การจัดประสบการณ์ รองลงมาได้แก่ การจัดปัญหาแวดล้อม และสื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การประเมินพัฒนาการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนปฐมวัย ขาดทักษะ ขาดความเข้าใจในด้านนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2550 : 11) ได้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ว่าประเทศไทยมีนโยบายและแผนพัฒนาเด็กมาเป็นเวลากว่า 20 ปีแต่ไม่มีผู้รับผิดชอบในการนำแผนไปปฏิบัติและปรีชา เสนารัตน์ (2542 : 75) ได้ทำการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนปฐมวัยขาดทักษะในการผลิตสื่อ และงบประมาณไม่พอ ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญธรรม ศิริบุญกาญจน์(2542 :95) พบว่าเรื่องที่มีปัญหามากกว่าเรื่องอื่นคือ การกำหนดแผนงาน/ โครงการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาสื่อประกอบการจัดกิจกรรมและกำหนดแนวทางในการพัฒนาสื่อประกอบกิจกรรมอย่างเหมาะสม

3. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแล

เด็กได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ เป็นไปตามแนวคิดของ บัวเรียน นนทะลี (2543 : 103) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีประสบการณ์การบริหารงานการศึกษาในระดับอนุบาล ศึกษาและครูผู้สอนส่วนมากต้องมีประสบการณ์ในการสอนระดับอนุบาลศึกษา หรือเคยได้รับการฝึกอบรมการจัดการสอนระดับอนุบาลศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ไตรปรกรณ์กุล (2542: 113) พบว่า การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษাপฐมวัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนปฐมวัย โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการศึกษাপฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก ได้รับการอบรม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยพร้อมกัน จึงสนใจและปฏิบัติงานร่วมกันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดมีลักษณะของปัญหาใกล้เคียงกันเป็นไปตามแนวความคิดของสนอง สดสะอาด (2540 : 90) ที่พบว่าปัญหาการจัดการศึกษาอนุบาลศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาขอนแก่น ตามทัศนะของผู้บริหารกับครูอนุบาล ไม่ แตกต่างกับสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรเจิด ท้าวเพชร (2537 : 115-118) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการศึกษাপฐมวัยในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนกับครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน

5. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษাপฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันจะมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีประสบการณ์มากจะผ่านงานมากกว่า สามารถเข้าใจในบริบท ความเป็นไปในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จึงสามารถปฏิบัติงานตามกรอบการจัดการศึกษาได้อย่างเข้าใจ และชัดเจนในบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้มากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของเยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 15) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ครูและบุคลากรต่างๆ จึงควมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของลินจี กุมขุนทด (2545 : 56) พบว่า ผู้ที่มีอายุราชการน้อยและผู้ที่มีราชการมาก ในส่วนพฤติกรรมการสอน การมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นระบบแตกต่างกัน

6. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการศึกษাপฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก มีการฝึกอบรมเพื่อทบทวนและเพิ่มเติมความรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองมีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ จึงทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษাপฐมวัย ไม่แตกต่างกัน เป็นไปตามแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2550 : 21) ที่กล่าวว่า ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้กับสมาคมวิชาชีพสำหรับบุคลากรด้านเด็กปฐมวัยหรือชมรมที่เกี่ยวข้องได้สนับสนุนให้มีความรู้

ทันสมัยสามารถใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพิ่มประสบการณ์ในด้านนวัตกรรมสนใจสื่อต่างๆ ด้านเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของลินจี กุมขุนทด (2545 : 54) พบว่าผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ของผู้ที่มีอายุราชการน้อยกับผู้ที่มีอายุราชการมากโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาสื่อประกอบการจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัยให้ชัดเจน และควรมีการ ส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กผลิตสื่อที่เพื่อใช้ประกอบกิจกรรมปฐมวัยโดยการจัดอบรม ให้ครูที่ปฏิบัติการสอนได้รู้จักการจัดทำสื่อและพัฒนาสื่อประกอบการสอนให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

2. ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อเอกสารหลักสูตรและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัด ประสบการณ์หรือการจัดกิจกรรมปฐมวัย เพื่อแจกให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดการศึกษาปฐมวัย

3. ควรจัดอาคารสถานที่สำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เพียงพอ

ข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. ควรมีการนิเทศติดตามผลการใช้แนวการจัดประสบการณ์ในการศึกษาปฐมวัย

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการกำหนดรูปแบบและวิธีติดตามการใช้แผนการจัดประสบการณ์

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมของ การศึกษาปฐมวัย

4. จัดทำและจัดหาอุปกรณ์เครื่องเล่นที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการกำหนดแผนงาน/โครงการเพื่อพัฒนาบุคลากร

6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดแหล่งวิชาการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้

ศึกษาหาความรู้

8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

9. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวางแผนการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างมีระบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ความพึงพอใจของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก และ ผู้ปกครองเด็ก กับการจัดการศึกษาปฐมวัย

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองเด็กในการจัดการศึกษาปฐมวัย